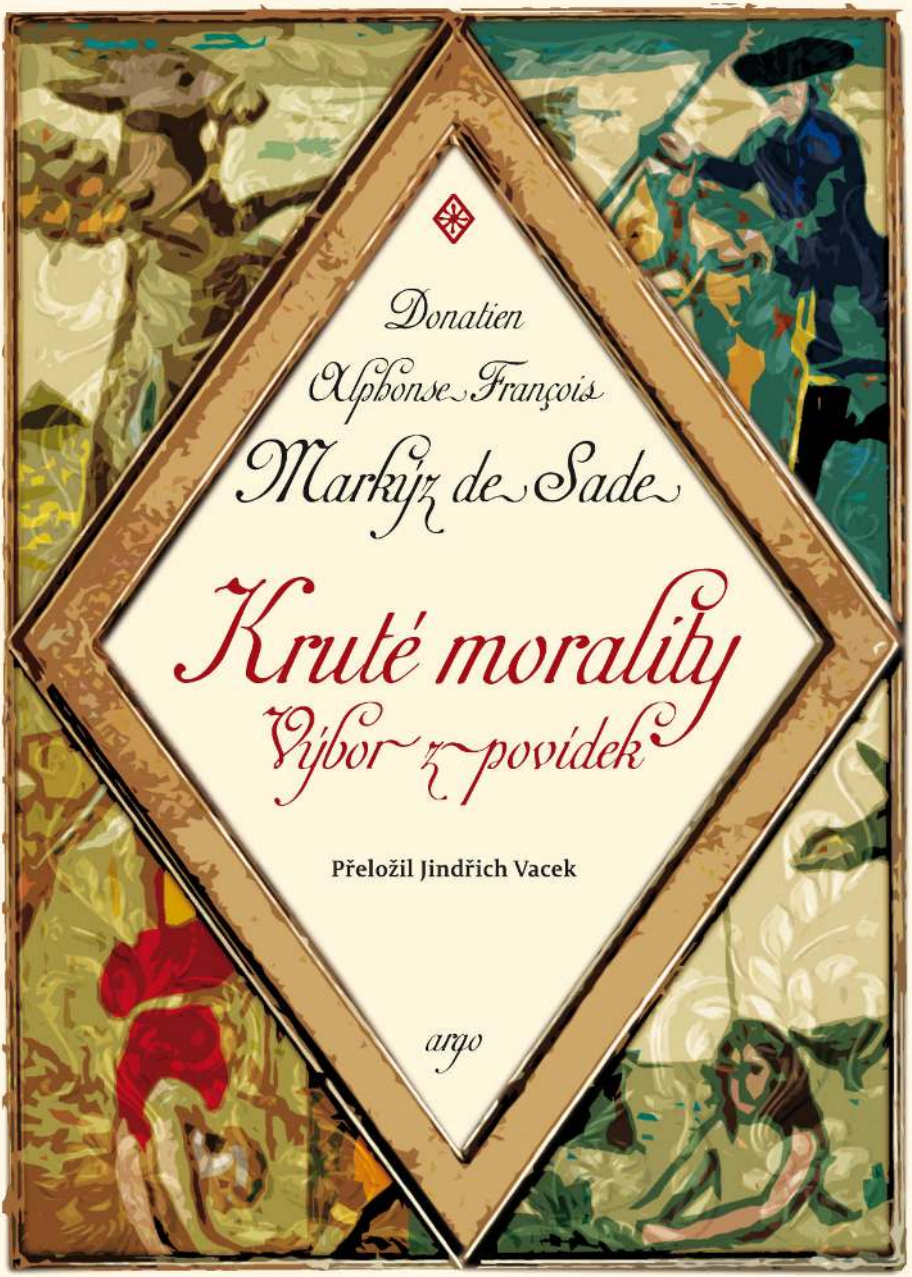

Donatien
Alphonse François
Markýz de Sade
Kruté morality
Výbor z povídek
Přeložil Jindřich Vacek
argo



Ukázka elektronické knihy





Donatien Alphonse François
Markýz de Sade

Kruté morality

Výbor z povídek

Přeložil Jindřich Vacek

argo

Ukázka elektronické knihy

Czech edition © Argo, 2021
Translation © Jindřich Vacek, 1997
Postface © Jindřich Veselý, 1997
Illustrations © Pavel Růt, 2021

ISBN 978-80-257-3189-5 (váz.)
ISBN 978-80-257-3475-9 (e-kniha)





Ukázka elektronické knihy

Florville a Courval aneb Fatalismus

Pan de Courval právě dovršil svůj pětapadesátý rok. Byl zachovalý, těšil se dobrému zdraví, a mohl tedy počítat ještě s dobrými dvaceti lety života. Poněvadž s první ženou, která ho už dávno opustila a začala se oddávat lehkomyslnému životu, se dočkal jen mrzutostí a protože podle svědectví, která nepřipouštěla nejmenší pochybnost, musil mít za to, že ona osoba už není mezi živými, usmyslil si, že se ožení podruhé, tentokrát s ženou rozumnou, která mu dobrotou povahy a příkladnými mravy dá zapomenout na první zklamání.

Pan de Courval, který měl s dětmi stejnou smůlu jako s ženou, měl potomky dva. Dceru, o kterou přišel, když byla ještě docela malá, a chlapce, jenž ho v patnácti letech opustil stejně jako žena a naneštěstí se oddal téže prostopášnosti; pan de Courval nevěřil, že by ho s tou stvůrou mohlo cokoliv pojit, a tak ho zamýšlel vydědit a svůj majetek dát dětem, které doufal mít se ženou, s níž se mínil oženit. Pobíral patnáct tisíc livrů důchodu — kdysi se totiž zabýval obchodem a toto byl plod jeho snaživé práce, kterého jako řádný muž užíval spolu s několika přáteli, kteří jej všichni vroucně milovali, vážili si ho a vyhledávali ho v Paříži, kde obýval útulný byt v ulici Saint-Marc, a ještě častěji na kouzelném nevelkém statku poblíž Nemours, kde pan de Courval trávil dvě třetiny roku.

Ten ctihodný muž se se svým záměrem svěřil přátelům, a když viděl, že jej schvalují, snažně je prosil, aby se mezi svými známými poptali po ženě asi tak mezi třiceti a pětatřiceti lety, vdově či panně, po jejímž boku by dosáhl vytouženého cíle.

Hned dva dny nato mu jeden z jeho starých přátel přišel říct, že prý našel právě to, co pan de Courval hledá. Proti slečně, kterou vám doporučuji, řekl mu ten přítel, mluví dvě věci. Začnu raději tím, že vám o nich povím, abych vás později, až vám budu líčit její dobré vlastnosti, uklidnil. Je nade vši pochybnost jisté, že nemá otce ani matku, zato se vůbec neví, kdo to byl a jak o ně přišla. Ví se jen tolik, pokračoval onen prostředník, že je to sestřenice pana de Saint-Prât, člověka známého, který ji považuje za svou příbuznou a podá vám o ní příznivé a zcela spolehlivé informace, tak, jak si ona osoba zaslouží. Rodiče jí nezanechali žádný majetek, ale pobírá čtyři tisíce franků důchodu od zmíněného pana de Saint-Prât, v jehož domě byla vychována a kde strávila celé své mládí. To je tedy její první nedostatek. A teď k tomu druhému, řekl přítel pana de Courval: V šestnácti letech měla milostnou pletku a dítě, které už nežije a jehož otce už nikdy potom nespatřila. To jsou všechny její nedostatky. A teď o tom dobrém.

Slečně de Florville je šestatřicet let, ale vypadá sotva na osmadvacet. Člověk sotva může vypadat příjemněji a přitažlivěji — rysy tváře má velice jemné, pleť bílou jako lilie a kaštanové vlasy jí splývají až na zem. Její svěží ústa, překrásně tvarovaná, jsou jak růže na jaře. Je vysoká, ale přitom tak hezká a v jejích pohybech je tolik půvabu, že proti výšce její postavy, která by jí jinak možná dodávala poněkud

drsného vzezření, nelze nic namítat; paže, šíje, nohy, zkrátka všechno má u ní pěkný tvar a její krása je z těch, že hned tak nezestárne. Co se jejího chování týče, pak její přílišná spořádanost se vám možná nebude líbit — nemá ráda lidi a žije v ústraní. Je velmi zbožná a úkoly, které jí ukládá klášter, kde bydlí, plní velmi svědomitě, a jestliže všechny ve svém okolí povznáší svou zbožností, pak všechny, kdo ji spatří, okouzluje půvaby svého ducha i hezkou povahou. Je to zkrátka anděl na zemi, kterého samo Nebe předurčilo k tomu, aby vás ve stáří učinil šťastným.

Pan de Courval všecek nadšen hned přítele poprosil, aby mu dotyčnou osobu ukázal.

„Její původ mě nikterak nezneklidňuje," řekl. „Jestliže je z urozené rodiny, co mi sejde na tom, kdo ji přivedl na svět, a její dobrodružství v šestnácti letech mi nahání právě tak málo strachu. Ten poklesek napravila mnoha lety počestného chování. Ožením se s ní, jako kdyby byla vdovou. Když jsem se rozhodl vzít si jen ženu mezi třiceti a pětatřiceti lety, bylo by jaksepatří těžké ještě bláhově požadovat, abych byl prvním mužem, kterého pozná. Ve vašich doporučeních neshledávám nic, co by se mi příčilo, a tak mi nezbývá než naléhat, abyste mi tu ženu ukázal."

Přítel panu de Courval brzy vyhověl. Tři dny nato ho k sobě pozval na oběd zároveň s dotyčnou slečnou. Bylo těžké nepodlehnout rázem kouzlu té dívky — mělať tvář samotné Minervy, kterou halila láska. Protože věděla, oč jde, byla o to zdrženlivější a její takt, skromnost, její vznešené chování spolu s tolika tělesnými půvaby, s povahou tak jemnou a s úsudkem tak bystrým a vybraným popletly ubohému Courvalovi hlavu tak dokonale, že se jal na přítele naléhat, aby celou záležitost laskavě uspíšil.

Setkali se ještě dvakrát či třikrát, v témže domě, u pana de Courval nebo u pana de Saint-Prât, až konečně slečna de Florville panu de Courval na jeho ustavičné naléhání řekla, že nic prý jí tolik nelichotí jako pocta, kterou jí zamýšlí prokázat, ale její ohleduplnost že prý jí nedovoluje dát svůj souhlas, dokud mu sama nevypoví příběh svého života.

„Neřekli vám všechno, pane," pravila ta okouzlující dívka. „Nemohu souhlasit s tím, že budu vaší ženou, pokud nebudete vědět víc. Příliš mi záleží na vaší úctě, než abych ji ztratila, a jistě bych si ji nezasloužila, kdybych využila vašeho klamného dojmu a svolila, že se stanu vaší ženou, aniž byste mohl posoudit, jestli jsem toho hodna."

Pan de Courval ji ujistil, že ví všechno a že to on by měl pociťovat obavy, které dává najevo ona, a že pokud prý má to štěstí, že se jí líbí, pak si ona nikterak nemusí dělat starosti. Slečna de Florville však stála na svém; prohlásila s určitostí, že na nic nepřistoupí, pokud se o ní pan de Courval nedozví vše. Nebylo tedy vyhnutí — pan de Courval dosáhl jen slibu, že slečna de Florville přijede na jeho panství u Nemours, že se nachystá vše potřebné k uzavření sňatku, který si přeje, a že nazítří poté, co vyslechne její příběh, se slečna de Florville stane jeho ženou.

„Ale pane," řekla ta milá dívka, „k čemu všechny ty přípravy, když jsou možná zbytečné? Když vás možná přesvědčím, že mi nebylo dáno stát se vaší ženou?"

„O tom mě, slečno, nepřesvědčíte nikdy," odtušil počestný Courval, „to se vsázím. A tak vás zapřísahám, abychom už jeli, nevzpěčujte se mým záměrům."

Tomu se nedalo nikterak odporovat — připravili vše potřebné a odjeli ke Courvalovi, ale jen sami dva. To si slečna de

Florville důrazně vyžádala. To, co měla na srdci, mělo být svěřeno jen muži, který s ní chtěl uzavřít manželství, a proto nesměl být přítomen nikdo jiný. Když nazítří po příjezdu na venkov ta krásná a půvabná žena poprosila pana de Courval, aby ji vyslechl, vylíčila mu svůj životní příběh takto:

Příběh slečny de Florville

„Úmysly, které se mnou, pane, máte, mi nedovolují, abych vás dále klamala. Setkal jste se s panem de Saint-Prât, o kterém vám řekli, že jsem jeho příbuzná. A on sám byl tak laskav a potvrdil vám to, ale v této věci vás všichni oklamali. Svůj původ neznám, nikdy mi nebylo dopřáno vědět, komu vděčím za to, že jsem přišla na svět. Pár dní po mém narození mě našli v kolébce ze zeleného taftu před domem pana de Saint--Prât, spolu s anonymním dopisem, upevněným ke střížce mé kolébky. Stálo v něm toto:

‚Za deset let, co jste ženat, nemáte žádné děti, třebaže po nich toužíte. Přijměte tedy za vlastní tuto dívku, je z dobré rodiny a vzešla z toho nejpočestnějšího manželského svazku. Naprosto není plodem prostopášnosti. Pokud se vám děvčátko nelíbí, dejte je odnést do nalezince. Nepokoušejte se pátrat, k ničemu by to nevedlo. Není možno sdělit vám více.'

Ti řádní lidé, před jejichž dveřmi mě odložili, se mě hned ujali, vychovali mě, všemožně se o mne starali a mohu říci, že jim vděčím za všechno. Protože nic nenaznačovalo, jak se vlastně jmenuji, dala mi paní de Saint-Prât jméno Florville.

Sotva jsem dovršila svůj patnáctý rok, když tu mě potkalo to neštěstí, že moje ochránkyně zemřela. Bolest, kterou jsem

při té ztrátě pocítila, nelze vyjádřit. Tolik si mě oblíbila, že na smrtelném loži zapřísahala manžela, aby mi zajistil čtyři tisíce livrů důchodu a aby mě nikdy neopustil. Oba požadavky byly splněny nanejvýš přesně a pan de Saint-Prât k těmto laskavostem přidal ještě další, totiž že mě uznal za sestřenici své ženy a jakožto s takovou se mnou uzavřel smlouvu, kterou jste viděl. Dal mi však najevo, že v jeho domě už nemohu zůstat.

‚Jsem vdovec a jsem ještě mlád,' řekl mi ten počestný muž. ‚Kdybychom bydleli pod jednou střechou, vedlo by to k podezření, jaká si rozhodně nezasloužíme. Vaše štěstí a vaše dobrá pověst jsou mi drahé a já je nikterak nechci ohrozit. Musíme se rozloučit, Florville, ale já vás v životě neopustím a nechci ani, abyste dala sbohem mé rodině. Mám v Nancy ovdovělou sestru — pošlu vás k ní, za její přátelství vám ručím právě tak jako za své vlastní, a tam, abych tak řekl, budete stále pod mým dohledem a já budu moci dále dbát o vše, čeho si bude vaše vzdělávání a zaopatření vyžadovat.'

Když jsem se tu novinu dozvěděla, zaplakala jsem. Ten nový zármutek oživil žal, který jsem pocítila krátce předtím, když zemřela má dobrotitelka, protože jsem však byla přesvědčena o správnosti pohnutek pana de Saint-Prât, rozhodla jsem se řídit jeho radami a vydala jsem se do Lotrinska v doprovodu jisté paní z toho kraje, které jsem byla svěřena a která mě odvezla k paní de Verquin, sestře pana de Saint-Prât, u níž jsem měla bydlet.

V domě paní de Verquin panoval zcela jiný duch než v domě pana de Saint-Prât. Jestliže v tom prvním vládla slušnost, náboženství a dobré mravy, pak ve druhém byly doma lehkomyslnost, smyslnost a nevázanost.

Ukázka elektronické knihy

Hned první dny mě paní de Verquin upozornila, že se jí mé cudné vystupování nelíbí, že je prý neslýchané, aby někdo přišel z Paříže a choval se tak neotesaně a byl tak směšně způsobný, a že pokud s ní chci dobře vycházet, musím své chování změnit. Ten začátek mě polekal. Rozhodně se vám nesnažím ukazovat v lepším světle, než jaká opravdu jsem, ale všechno, co se příčí dobrým mravům a náboženství, se mi po celý život tak dokonale protivilo, vždycky jsem byla tak zaujata proti všemu, co uráží ctnost, a neplechy, do nichž jsem byla proti své vůli zatažena, mi způsobily takové výčitky svědomí, že se vám přiznávám, že mi nikdo neprokáže službu tím, že mě znovu uvede do společnosti. Ani v nejmenším totiž nejsem stvořena k tomu, abych v ní žila, připadám si mezi lidmi neotesaná a stávám se plachou. Mému rozpoložení i povaze nejlépe vyhovuje to nejodlehlejší ústraní.

Tyto názory, nehotové a na můj tehdejší věk ne dost zralé, mě neochránily před špatnými radami paní de Verquin ani před útrapami, které mi její svádění musilo způsobit. Společnost, kterou jsem ustavičně viděla, halasné radovánky, které mě obklopovaly, příklad mého okolí, řeči, to všechno mě přitahovalo. Ujišťovali mě, že jsem hezká, a já měla ke svému neštěstí tu smělost, že jsem tomu uvěřila.

Ve městě byl tenkrát ubytován normandský pluk a v domě paní de Verquin se scházeli důstojníci. Byly tam také všechny mladé ženy a navazovaly se tam, ukončovaly a znovu — tentokrát s někým jiným — spřádaly všechny pletky ve městě.

Pan de Saint-Prât pravděpodobně o jisté stránce chování té ženy nevěděl, vždyť jak by mě mohl při svých přísných zásadách k ní poslat, kdyby ji byl dobře znal? Tato myšlenka mi bránila v tom, abych si mu postěžovala… Je snad třeba to

Ukázka elektronické knihy